

HVILKE PROGRAMFAG SKAL JEG VELGE?

Les heftet nøye for å være godt forberedt til
fagvalget i januar/februar

Husk det er ditt ansvar. Du kan ikke bytte
fag etter endelig frist

Litt om fagvalget

På Vg2 og Vg3 skal du endelig få velge hvilke fag du ønsker å fordype deg i. Du kan velge ca. halvparten av fagene dine selv. Fagene du må ha på Vg2 er matte, fremmedspråk, historie, norsk og kroppsøving. På Vg3 er det historie, norsk, religion og kroppsøving. Resten er opp til deg. Tenk deg derfor godt om og undersøk på forhånd hvilke fag du tror du vil trives å arbeide med.

Når skal jeg velge fag

I år er det et nytt digitalt system for fagvalg i hele Osloskolen. Som det ser ut nå blir dette klart så dere kan velge fag i slutten av januar/starten av februar. Endelig frist blir mest sannsynlig uke 7, uken før vinterferien, men kan bli flyttet på. Fagene dere velger her blir de fagene dere skal ha neste år og bestemmer også noen av fagene du må ha på Vg3.

Endre fag etter fristen?

I utgangspunktet er ikke dette mulig etter endelig frist for fagvalg.

Da har skolen bestemt hvor mange faggrupper det skal være i hvert fag og ofte er gruppen du ønsker å bytte til full. Derfor må du tenke deg nøye om før fristen for det endelige valget.

Hva hvis jeg vil endre fag på høsten?

Mange får nei når de kommer og vil bytte fag til høsten. Det er kun mulig hvis du bytter fra en gruppe med mange elever til en gruppe med få elever. Hva som er en stor gruppe bestemmes av skolen. Det er ikke sånn at hvis en elev slutter i en gruppe kommer det automatisk en ny elev. Flere av faggruppene er ofte større enn vi ønsker ved skolestart. Derfor må du tenke deg nøye om før fristen for det endelige valget.

Regler for fagvalg

1. Du skal velge tre programfag + matematikk
2. Velg to programfag du fordypet deg i fra det programområdet du har valgt
 - Det er to programområder: Realfag eller Språk, samfunnsfag og økonomi.

Når du fordypet deg i et fag betyr at du skal ha faget både på Vg2 og Vg3

 - f.eks. Kjemi 1 og Kjemi 2 eller Psykologi 1 og Psykologi 2
3. I tillegg til de to programfagene du fordypet deg i skal du velge ett programfag til. Dette valgfrie programfaget trenger ikke være fra samme programområde som de to programfagene du fordypet deg i. Hvis du velger kun to programfag fra samme programområde MÅ du fortsette med disse to på Vg3
4. Hvis du velger matematikk som programfag på Vg2 (Matematikk S1 eller R1), skal du i alt velge fire programfag på Vg2. Matte er da det fjerde programfaget. Du kan ikke velge både S1 og R1.
5. R1 og S1 kan brukes som ett av de to programfagene du fordypet deg i både for programområde Realfag og Språk, samfunnsfag og økonomi.

Overgangen 2P til S1 blir større enn den er i dag. Du bør derfor ha minst 4 i 1P for å ta S1. Du kan IKKE velge R1 hvis du har 1P. Kun hvis du har 1T.

Greit å vite.

Har du Tysk I+II (eller annet språk I+II), må du velge det som ditt tredje fag på Vg3. Det betyr at du får velge kun to programfag på Vg3. Det tredje faget ditt MÅ være fremmedspråk nivå I+II.

Du som har bestått morsmåleksamen nivå III

- Du kan bruke morsmål nivå III som et tredje programfag innenfor begge programområdene.
 - f.eks. du har fordypning i kjemi 1 og 2, R1 og R2. Ditt tredje programfag på Vg3 kan da være morsmål nivå III. Da trenger du kun å ha to programfag på Vg3 og får bedre tid til å jobbe med de andre fagene.
- Har du valgt å fordype deg i fag fra programområde Språk, samfunnsfag og økonomi, kan du bruke morsmål nivå III som et av fagene du fordypet deg i og ikke kun som ditt tredje valgfrie programfag som for realfag.
 - f.eks. en fordypning kan være psykologi 1 + morsmål nivå III.

Programfag som hører til programområdet Språk, samfunnsfag og økonomi

Programfag Vg2	Programfag Vg3
Engelsk 1	Engelsk 2
Historie og filosofi 1	Historie og filosofi 2
Psykologi 1	Psykologi 2
Rettslære 1	Rettslære 2 (anbefaler nivå 1)
Samfunnsøkonomi 1	Samfunnsøkonomi 2
Sosiologi og sosialantropologi	Politikk og menneskerettigheter eller Sosialkunnskap
(Tysk I fellesfag)	Tysk nivå II
Matematikk S1	Matematikk S2
Matematikk R1	Matematikk R2

Programfag på Vg3 i **fet skrift** bygger på at du har fullført og bestått tilsvarende fag på Vg2.

Fag *uten* fet skrift kan tas uavhengig av om man har tatt tilsvarende fag på Vg2.

Programfag som hører til programområdet Realfag

Programfag Vg2	Programfag Vg3
Biologi 1 (kan velges kun på Vg2)	Biologi 2 (kan velges kun på Vg3)
Fysikk 1	Fysikk 2
Informasjonsteknologi 1 (kan velges kun på Vg2)	Informasjonsteknologi 2 (kan velges kun på Vg3)
Kjemi 1	Kjemi 2
Matematikk R1	Matematikk R2
Matematikk S1	Matematikk S2

Valgfrie programfag fra Musikk, dans og drama

Teaterensemble	Teaterproduksjon 1 (de som har hatt teaterensemble blir prioritert)
----------------	---

Blokkskjema for elever på Vg2 og Vg3 2021-2023				
Vg2 - fag				
A-blokk	B-blokk	C-blokk	D-blokk	
Matematikk R1	Psykologi 1	Psykologi 1	Psykologi 1	
Matematikk S1	Engelsk 1	Engelsk 1	Sosiologi og sosialantropologi	
Matematikk 2P	Sosiologi og sosialantropologi	Sosiologi og sosialantropologi	Samfunnsøkonomi 1	
	Rettslære 1	Rettslære 1	Historie og filosofi 1	
	Informasjonsteknologi	Fysikk 1	Kjemi 1	
	Biologi	Teaterensemble	Teaterensemble	
	Engelsk andre år (kort botid)			
Vg3 - fag				
E-blokk	B-blokk	C-blokk	F-blokk	
Psykologi 2	Psykologi 2	Engelsk 2	Psykologi 2	
Sosialkunnskap	Engelsk 2	Sosialkunnskap	Politikk og menneskerettigheter	
Historie og filosofi 2	Rettslære 2	Samfunnsøkonomi 2	Teaterproduksjon	
Kjemi 2		Fysikk 2	Matematikk R2	
			Matematikk S2	

- Alle fag som er markert med fet skrift finner du i flere blokker
- Fag som ligger i samme blokk undervises samtidig.
Du kan f.eks. ikke velge historie og filosofi og samfunnsøkonomi som begge er i D-blokk. Du kan derimot velge historie og filosofi og psykologi fordi psykologi ligger i flere blokker.
- Sjekk gjerne også for Vg3-fagene. Du kan f.eks. ikke ha Teaterproduksjon og S2 på Vg3 som begge er i F-blokk.
- Det kan bli endringer. I så fall vil du få beskjed. F.eks. hvis det er veldig mange eller veldig få som velger ett fag.

Eksempel på ulike fagvalg, se de neste sidene:

Språk, samf og øk	Vg2	Vg3
Fordypningsfag 1	Psykologi 1	Psykologi 2
Fordypningsfag 2	Sosiologi	Sosialkunnskap
Valgfritt programfag	Engelsk 1	Engelsk 2
Matematikk/valgfritt programfag	2P	

Språk, samf og øk	Vg2	Vg3
Fordypningsfag 1	Samfunnsøkonomi 1	Samfunnsøkonomi 2
Fordypningsfag 2	Matematikk S1	Matematikk S2
Valgfritt programfag	Rettslære 1	Sosialkunnskap
Matematikk/valgfritt programfag	Engelsk 1	

Språk, samf og øk	Vg2	Vg3
Fordypningsfag 1	Sosiologi	Sosialkunnskap
Fordypningsfag 2	Psykologi 1	Psykologi 2
Valgfritt programfag	Teaterensemble	Teaterproduksjon
Matematikk/valgfritt programfag	2P	

OBS! Når du velger teater som et programfag MÅ du fortsette med de to andre fagene fra Vg2 også på Vg3 for å få vitnemål. Det er fordi teaterfagene er fra et annet programområde enn språk, samfunnsfag og økonomi.

Det samme gjelder for programområde realfag hvis du velger teaterensemble som et programfag på Vg2.

Tenk deg derfor godt om når du velger.

Realfag	Vg2	Vg3
Fordypningsfag 1	R1	R2
Fordypningsfag 2	Kjemi 1	Kjemi 2
Valgfritt programfag	Biologi 1	Tysk I+II
Matematikk/valgfritt programfag	Fysikk 1	

Når du har Tysk I+II må du ha det som ditt tredje programfag på Vg3. Dette gjelder både hvis du har valgt programområde realfag eller programområde språk, samfunnsfag og økonomi.

Realfag	Vg2	Vg3
Fordypningsfag 1	S1	S2
Fordypningsfag 2	Kjemi 1	Kjemi 2
Valgfritt programfag	Psykologi 1	Psykologi 2
Matematikk/valgfritt programfag	Fysikk 1	

Selv om du har valgt fordypning i realfag kan du velge fag fra et annet programområde som ditt valgfrie programfag. Da har du ett fag mindre du kan velge fordypning i, enn hvis alle fire fagene er realfag, som eksempelet på side 10.

Testvalg

	Vg2	Vg3
Fordypningsfag 1		
Fordypningsfag 2		
Valgfritt programfag		
Matematikk/valgfritt programfag		

	Vg2	Vg3
Fordypningsfag 1		
Fordypningsfag 2		
Valgfritt programfag		
Matematikk/valgfritt programfag		

Tilleggs poeng for matematikk og fremmedspråk

- Matematikk R2, Fysikk 2 og Fremmedspråk nivå III gir 1,0 tilleggs poeng
- Alle andre 5-timers programfag innen programområdet realfag og Fremmedspråk nivå I og II som programfag gir 0,5 tilleggs poeng
- Du kan maksimalt få 4,0 tilleggs poeng
- Du kan få maksimalt 1,5 tilleggs poeng for ett og samme **fremmedspråk**

Er det noe du lurer på så spør.

Vi kan alle svare på spørsmål om fagvalg. Karriereveilederne Jon og Fredrik er best til å svare på spørsmål om det som skjer etter videregående som ulike studier, poeng osv.

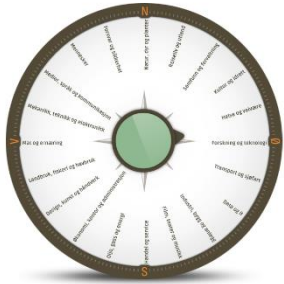
Studieleder Helene: helene.vogel@ude.oslo.kommune.no

Karriereveileder Jon (1STA, 1STB, 1STC og 1STD): jon.lie@ude.oslo.kommune.no

Karriereveileder Fredrik (1STE og 1STF): fredrik.strid@ude.oslo.kommune.no

Ta heller kontakt en gang for mye enn en gang for lite 😊

Hva skal jeg bli? Og hva må jeg studere for å bli det?

Jobbkompasset:

Gå inn på utdanning.no → "Se flere verktøy" → velg "Jobbkompasset"
→ velg et interesseområde → velg et yrke → klikk på "Les mer om yrket"
→ klikk på fanen "Utdanning" → klikk på studie

Her finner du læresteder, inntakskrav og kravkode (om det holder med generell studiekompetanse eller om du f.eks. må ha fordypning i realfag)

Samordna opptak (oversikt over studier på offentlige universiteter og høyskoler i Norge):
Gå inn på samordnaopptak.no, velg deretter "Studieoversikten 2020" nederst til venstre, trykk deretter "STUDIEOVERSIKTEN" øverst til venstre.

Her kan du søke opp forskjellige utdanninger og finne poenggrenser og eventuelle fagkrav for ulike studier i fritekstfeltet øverst til venstre.

Du kan også filtrere søk på forskjellige utdanningsområder i menyen til venstre.

På de to neste sidene i dette heftet finner du en samlet oversikt over studier som krever mer enn generell studiekompetanse. Det kan være ulikt mellom ulike studiesteder, så lurt å dobbeltsjekke hva som er kravene for akkurat det studiet du ønsker å ha mulighet til å søke.

Studier med andre spesielle opptakskrav / karakterkrav	
Medisin, odontologi, farmasi (5-årig master) og ernæring	Matematikk R1 eller S1+S2 og i tillegg Fysikk 1 og Kjemi (1 + 2)
Farmasi (bachelor)	Matematikk R1 eller matematikk (S1 + S2) og kjemi 1 og i tillegg enten fysikk 1 eller biologi 1 eller kjemi 2
Matteknologi (bachelor) ved NTNU	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) og enten R2 eller fordypning i ett annet realfag.
Bioingeniør	Matematikk R1 eller S1+S2 og i tillegg Fysikk 1 eller Biologi 1 eller Kjemi 1
Veterinærstudiet	Matematikk R1 eller S1+S2 og i tillegg Kjemi (1 + 2)
Ortopediingeniør	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 og Fysikk 1
INFORMATIKK, REALFAG, NATUR- OG MILJØFAG	
Materialvitenskap for energi- og nanoteknologi ved UiO	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 og i tillegg ett annet realfag som fordypning over 2 år.
Div. studier innen informasjonsteknologi/programmering	Matematikk R1 eller S1+S2. NB! Noen studier innen informatikk krever kun generell studiekompetanse. Sjekk studieoversikten på samordnaopptak.no .
Informatikk, teknologi, realfag, natur- og miljøfag (diverse studier)	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 og i tillegg fordypning i et annet realfag (kode REALR2). Sjekk studieoversikten på samordnaopptak.no . Se lenker nederst.
Dyrepleie, husdyrvitenskap, fiskehelse, realfag, natur- og miljøfag (diverse studier)	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + enten R2 eller fordypning i et annet realfag (kode REALFA). Sjekk studieoversikten på samordnaopptak.no . Se lenker nederst.
ARKITEKTUR OG TEKNOLOGISKE FAG	
Arkitektutdanning ved NTNU	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 og Fysikk 1 NB! Arkitektutdanning ved Arkitekt- og designhøgskolen i Oslo og Bergen arkitektskole har ikke spesielle opptakskrav innen realfag.
Integrert masterstudium i teknologiske fag ("Sivilingeniør")*	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 og Fysikk 1 (NTNU har karakterkrav: minimum karakteren 4 i R2)
3-årig Ingeniørutdanning ("Høgskoleingeniør")*	Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 og Fysikk 1
Luftfartsfag (UiT)	Matematikk R1 eller S1+S2 og i tillegg Fysikk 1 (+ opptaksprøve)
* Merk: Det gjelder egne opptaksregler for søkere med 2-årig teknisk fagskole, søkere med bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning, søkere med generell studiekompetanse som blir tatt opp til trestemesterordning og for søkere som tas opp til spesielt tilrettelagt ingeniørutdanning med grunnlag i fagbrev/svennebrev (Y-veien). Se Samordna opptak for mer informasjon.	
ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE FAG	
Integrert masterstudium i økonomisk/administrative fag og samfunnsøkonomi	Matematikk R1 eller S1+S2
Matematisk finans	Matematikk R1 eller S1+S2
Politisk økonomi (bachelor) og samfunnsøkonomi (bachelor) ved UiB	Karakter 4 eller bedre i matematikk. Du dekker karakterkravet i matematikk hvis du har bestått ett av følgende programfag: S1, S2,
Bachelorstudier i økonomi og administrasjon	Generell studiekompetanse, men klar anbefaling om minimum matematikk S1

Studier med andre spesielle opptakskrav / karakterkrav

Studium	Spesielle opptakskrav i tillegg til generell studiekompetanse
Andre helsefag	
Sykepleierutdanning	Fra og med opptak 2019/2020: gjennomsnittskarakteren 3 eller bedre i norsk (393 timer) og gjennomsnittskarakteren 3 eller bedre i matematikk (fellesfag 224 timer) Du dekker karakterkravet i matematikk hvis du har bestått ett av følgende programfag: S1, S2, R1 eller R2.
Lærerutdanninger	
Grunnskolelærerutdanning og 5-årig lektorutdanning	Minimum 35 skolepoeng og gjennomsnittskarakter 3,0 i norsk (393 t) og gjennomsnittskarakter 4,0 i matematikk 1P/1T og 2P. Alternativt bestått R1 eller S1. Søkere med minimum 3 i matematikk, kan tas opp dersom de består privatisteksamen etter kvalifiseringskurs, men ordningen utvikles muligens i 2021.
Grunnskolelærerutdanning og 5-årig lektorutdanning - REALFAG	Minimum 35 skolepoeng og et gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timer). Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) og R2 og i tillegg enten Fysikk 1 og 2 eller Kjemi 1 og 2 eller Biologi 1 og 2 eller Informasjonsteknologi 1 og 2 eller Geofag 1 og 2 eller Teknologi og forskningslære 1 og 2. NBI Enkelte studiesteder krever "bare" R1 (eller Matematikk S1 og S2) og i tillegg fordypning i ett annet realfag.
Grunnskolelærerutdanning i samisk	Minimum 35 skolepoeng, samisk som første eller annenspråk, gjennomsnittskarakter 3,0 i norsk (393 t) eller bedre og gjennomsnittskarakter 4,0 i matematikk 1P/1T og 2P. Alternativt bestått R1 eller S1.
Faglærer i kroppsøving/idrettsfag og design/kunst/håndverk	Minimum 35 skolepoeng og gjennomsnittskarakter 3,0 i norsk (393 t) og gjennomsnittskarakter 3,0 i matematikk 1P/1T og 2P. Alternativt bestått R1 eller S1.
Økonomiske fag	
Bachelor i samfunnsøkonomi og politisk økonomi ved UiB	Gjennomsnittskarakter 4,0 i matematikk 1P/1T og 2P, alternativt bestått S1 eller R1.
Journalistikk	
Journalistikk (Bachelor) ved OsloMet	Forsøksordning fra opptaket i 2017: Minimum gjennomsnittskarakter 4,0 i norsk (393 t)
Internasjonale studier	
Internasjonale miljø- og utviklingsstudier (Bachelor) ved NMBU	Gjennomsnittskarakteren 4,0 i engelsk, alternativt bestått engelsk programfag.
Politiutdanning	
Bachelor i politiutdanning	Søkere må ha førerkort klasse B senest 1. august året før de søker opptak, søkere må ha minimum karakteren 3 i norsk hovedmål skriftlig (gjennomsnitt av standpunkt- og eksamenskarakter) fra videregående opplæring (393-timer) innen søknadsfristen 1. mars

En komplett oversikt fra Samordna opptak over studier med spesielle opptakskrav finner du på:

<http://www.samordnaopptak.no/info/opptak/spesielle-opptakskrav/om-spesielle-opptakskrav/>

Endringer i opptakskrav fra og med inntak 2020 finner du her:

<https://www.samordnaopptak.no/info/om/lover-og-regler/endringer/index.html>

Det tas forbehold om feil og mangler. Oppdatert 28.8.2020 (NL, JML)

I resten av heftet kan du lese om de ulike fagene du kan velge.

Spesielt i år: dere skal ha nye læreplaner i fagene neste år som dessverre ikke er klare enda. Det betyr at vi ikke får vist dere det riktige innholdet i fagene. Kun innholdet i fagene som de er for de som går Vg2 og Vg3 i år.

Vi velger allikevel å ta det med for å gi dere et inntrykk av hva fagene kan handle om.

Vi pleier å ha fagvalg i gymsalen der dere kan stille spørsmål til lærere og elever som har de ulike fagene. Det er ikke mulig i år. Det blir derfor laget korte videosnutter til de ulike programfagene. Disse finner du på teams (kommer i desember, blir skrevet i Nisseninfo når det er klart)

Selve fagvalget vil foregå digitalt over jul. Vi kommer tilbake til nøyaktig hvordan.

For de som ønsker det kan dere gå inn og sjekke de foreløpige læreplanene i fag som er ute på høring. De blir vedtatt endelig før påske.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/hoering-sf-vg2vg3/#156986>

Sosiologi og sosialantropologi (Vg2-fag) – Programområde språk, samfunnsfag, økonomi - eventuelt muntlig eksamen

Undrer du deg over hvorfor noen drømmer om å bli idrettshelt mens andre drømmer om å bli barnehagelærer, om kjønnsroller er samfunnsskapt eller om vi er født med ulike holdninger og preferanser, hvordan påvirker egentlig massemediene oss i oppveksten og hvorfor er det så mange mennesker som er religiøse? Er du nysgjerrig og liker å diskutere? – Da er sosiologi og sosialantropologi faget for deg!

I sosiologi og sosialantropologi studerer vi samfunnet på ulike nivåer og vi snakker om samspillet mellom de enkelte mennesker og det store samfunn. Du lærer hva det vil si å være deltaker i store og små samfunn, samt å analysere hvordan du og de rundt deg er avhengig av hverandre for at alle skal kunne få et godt liv. Faget handler om temaer som fordeling av goder, kulturforståelse, sosialisering, produksjon og arbeid, og samfunnsfaglig forskningsmetode.

Krav for å ta sosiologi og sosialantropologi: Det er sterkt anbefalt at du har minst karakter 3 i samfunnsfag. Tar du to av de tre fagene: sosiologi og sosialantropologi, sosialkunnskap eller politikk og menneskerettigheter vil du ha fordypning i ett programfag

Sosialkunnskap (primært Vg3-fag, kan tas på Vg2)– Programområde språk, samfunnsfag, økonomi

- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Dette er faget for deg som ønsker å lære mer om samspillet mellom individ og samfunn. Hvorfor øker forskjellene i samfunnet? Hvordan er egentlig oppvekstvilkårene for barn og unge i Norge? Hvordan påvirker menneskerettighetene vår hverdag? Hvorfor blir noen kriminelle?

Ønsker du å lære mer om disse spørsmålene fra et tverrfaglig perspektiv bør du velge sosialkunnskap. Undervisningen tar opp dagsaktuelle saker innenfor temaer som barn og unges oppvekstvilkår, velferdsforskjeller i samfunnet og sosiale problemer. Både sosiologi og psykologi er fag som gir et godt grunnlag for å velge sosialkunnskap.

En viktig del av faget er at vi lærer oss grunnprinsippene i samfunnsvitenskapelig metode og litt om ulike teorier som kan hjelpe oss å forstå samfunnsutviklingen. Et internasjonalt perspektiv er også sentralt og vi fordypner oss særlig i menneskerettighetene.

Krav for å ta sosialkunnskap: Det er sterkt anbefalt at du har minst karakter 3 i samfunnsfag eller bestått sosiologi. Tar du to av de tre fagene: sosiologi og sosialantropologi, sosialkunnskap eller politikk og menneskerettigheter vil du ha fordypning i ett programfag

Politikk og menneskerettigheter (Vg3-fag) –Programområde språk, samfunnsfag, økonomi

- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Hvem har makt i Norge og hvorfor? På hvilke måter påvirker EU norsk politikk?

Er menneskerettighetene under press i Europa? Hvilke internasjonale konflikter preger verden i dag? Ser vi en ny kald krig? Hvilken rolle spiller FN i dag? Hvorfor klarer ikke verdenssamfunnet å finne bedre løsninger på klimakrisen?

Dette er noen av temaene vi ser på i Politikk og menneskerettigheter. Vil du lære mer om samfunnet og aktuelle politiske spørsmål er dette faget for deg.

Krav for å ta politikk og menneskerettigheter: Det er sterkt anbefalt at du har bestått samfunnsfag Vg1, sosiologi og/eller sosialkunnskap

Tar du to av de tre fagene: sosiologi og sosialantropologi, sosialkunnskap eller politikk og menneskerettigheter vil du ha fordypning i ett programfag

Psykologi 1 (Vg2-fag) - Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

- eventuelt muntlig eksamen

Er du interessert i hvorfor vi mennesker gjør som vi gjør? Lurer du på hva som er viktig for vår utvikling fra spedbarn til ungdom, voksen og gammel?

I Psykologi 1 lærer vi om hvordan evolusjonen har formet oss og hvordan hjernen og nervene fungerer. Vi studerer også ulike teorier og eksperimenter om utvikling, læring, hukommelse og intelligens og gjør også noen egne forsøk. Vi setter oss inn i teorier om personlighet og diskuterer om det er arv eller miljø som har størst betydning for vår utvikling. Psykisk helse og ungdomskultur er også viktige tema hvor vi blant annet ser nærmere på stress, prestasjonsangst, mobbing og krisemestring.

Psykologi 2 (Vg3-fag) - Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Er du interessert i hva som påvirker oss mennesker og hvorfor? Vil du lære hvordan du kan kommunisere best mulig og hva som er årsaken til at konflikter kan oppstå og hvorfor de kan være vanskelige å avslutte?

I Psykologi 2 lærer vi om hvordan mennesker tilpasser seg og påvirkes av grupper og ser på ulike eksperimenter og forsøk som har vært gjort gjennom tidene. Vi ser på ulike oppdragelsesformer, lederstiler og sosiale roller og hvordan disse har betydning for menneskenes samhandling. Vi studerer teorier om kommunikasjon og hvordan vi kan analysere kroppsspråk og samtaler. Vi lærer også om ulike psykiske lidelser, årsaker til disse, behandling og forebygging.

Rettslære 1 (Vg2-fag), **Rettslære 2** (Vg3-fag) – Programområde språk, samfunnsfag, økonomi

- Rettslære 1: eventuelt muntlig eksamen. Rettslære 2: eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Vil du vite mer om hva som er selve grunnmuren i samfunnet vårt, det juridiske rettssystemet? Vil du vite mer om hvordan strafferetten virker – fengsel, bot eller ungdomsstraff? Vil du vite mer om foreldrene dine kan gjøre deg arveløs? Bombe! Det kan de ikke! Vil du spille rettssaker i klasserommet og være til stede på ordentlige i Oslo Tingrett? Velg Rettslære 1!

Vil du bli ekspert på hvordan vanntette avtaler skrives og erstatningssaker løses? Kanskje du har lyst til å slå i bordet med et godt juridisk argument hvis du skal snakke med en saksbehandler i kommunen? Eller kanskje du ønsker å vite hvordan du argumenterer for å få erstattet en dårlig vare? La deg ikke lure lenger – ta Rettslære 2!

Faget inviterer til refleksjon og diskusjon. Du lærer om juridisk metode, og hvordan du bruker den på områder som bl.a. strafferett, arbeidsrett og familierett. Faget er perfekt for både deg som ønsker å bli jurist, og for deg som vil ha verktøyene du trenger for å orientere deg i en jungel av lover og regler.

Krav for å ta Rettslære 2: Det anbefales på det sterkeste å ha bestått rettslære 1

Historie og filosofi 1 (Vg2-fag), **Historie og filosofi 2** (Vg3-fag) – Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

- Hisfil1: eventuelt muntlig eksamen. Hisfil 2: eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Hvor kommer vi fra? Hva er meningen med livet? Hva er frihet? Hva er likhet? Hva er makt? Hvem er jeg?

Historie og filosofi er faget for deg som lurer på hvordan mennesker har levd før, og hvordan mennesker har tenkt og tenker om store og små filosofiske spørsmål. Vi forsøker i tillegg å se hvordan fortiden har skapt vår nåtid, og hvordan vi også er med på å prege vårt eget bild av fortiden. Systematisk refleksjon rundt rett og galt – etikk – får også stor plass i faget. Til slutt er vi opptatt av å se på ulike tilnærminger til begrepet sannhet, og vi vurderer konsekvensene av å anerkjenne - eventuelt ikke anerkjenne - sannhetene vi skaper.

Krav for å ta historie og filosofi 2: Bestått historie og filosofi 1

Engelsk 1. Het før internasjonal engelsk (Vg2-fag)

- Programområde språk, samfunnsfag og økonomi
- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Do you enjoy English? Do you want to know more about global challenges, multicultural societies and the English-language media's global influence? Do you like discussing current affairs? Are you planning on embarking on higher education in Norway or elsewhere, or perhaps working in an international company?

In International English you will learn subject specific terminology so that you can discuss topics such as climate change, and other global issues in English, with people from other countries.

We read fiction and non-fiction and work with films and documentaries so that you develop a greater understanding of English-speaking countries and their global influence. The in-depth project in International English allows you to research a topic of your choice.

Did you know that International English is a requirement to study in Denmark?

Krav for å ta internasjonal engelsk: Det er sterkt anbefalt at du har minimum karakter 3 i engelsk Vg1.

Engelsk 2. Het før samfunnsfaglig engelsk (Vg3-fag)

- Programområde språk, samfunnsfag og økonomi
- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Do you plan to study social science at university? In Social Science English you will learn terminology and expressions that you will need in higher education! If you want to study in England, the USA or elsewhere, studying Social Science English is an advantage! And speaking English is fun!

Are you curious about what is happening in the UK and the USA? Do you know why there is a Muslim Law Council in the UK, or why there are few rubbish bins in London? You will learn about US and UK societies in Social Science English. The subject focuses on US and UK history, regional and international conflicts, and current affairs such as the war on terror, teen parenthood, surveillance and democracy, and gun control. We work with documentaries, news stories, read some literature (at least one novel) and primarily focus on social studies. Do you wonder how and why England was once so powerful? In Social Science English we look at the development of the British Empire, and consider the current role of the United States in the global society. Do you enjoy researching a topic in more depth? You can choose which topics you wish to research, particularly when you work with your personal in-depth project. Social Science English combines well with other social science subjects such as POM, SOSA og historie & filosofi.

Krav for å ta samfunnsfaglig engelsk: Bestått internasjonal engelsk muntlig og skriftlig

Samfunnsøkonomi 1 (Vg2-fag), **Samfunnsøkonomi 2** (Vg3-fag) – Programområde språk,

samfunnsfag og økonomi

- SØK1: eventuelt muntlig eksamen, SØK2: eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Er du opptatt å følge med på hva som skjer i samfunnet rundt deg? Kanskje både hva som skjer i Norge og i utlandet?

I samfunnsøkonomi studerer og samtaler vi om økonomiske fakta i stor skala, ikke om enkeltbedrifter, men f.eks. om arbeidsledighet og inntektsforskjeller. Faget dreier seg også om temaer som penger og valuta, internasjonal handel og hvordan priser dannes i de fleste økonomier i verden. Visste du at vi alle som bor i Norge eier verdens største fond? Den er nå på over 10.000 milliarder kroner. Hvorfor og hvordan vi bruker fondet er også ting vi jobber med. Vurdering i faget er en kombinasjon av skriftlige og muntlige vurderinger. Et gruppearbeid i hvert semester.

Krav for å ta samfunnsøkonomi 1: Ingen, men det er en fordel om du har god kompetanse fra samfunnsfag på Vg1, og følger med på nyheter innen politikk og økonomi.

Krav for å ta samfunnsøkonomi 2: Bestått samfunnsøkonomi 1. Det er en fordel med karakter 3 eller bedre fra samfunnsøkonomi 1.

Tysk II som programfag (Vg3-fag) – Programområde språk, samfunnsfag og økonomi

- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Tyskland er Europas økonomiske motor og Norges viktigste handelspartner. Tysk er etterspurt i arbeidslivet! Tysk snakkes som morsmål i Tyskland, Østerrike, Sveits, Liechtenstein og Luxembourg, Belgia, Alsace i Frankrike og Syd-Tirol i Italia. Det er Vest-Europas største morsmål med bortimot 100 millioner morsmålsbrukere. I tillegg er tysk et viktig språk i høyere utdanning også i Øst-Europa, hvor mange norske studenter drar.

Tysk er lett å forstå. Ca. 30 % av ordene er lett gjenkjennelige for nordmenn. Det er en stor fordel for språkforståelsen!

Du har allerede lært en del tysk; nå kan du lære mer om språket, kulturen og historien og bli bedre muntlig og skriftlig: Tyskland er en av Europas største kulturnasjoner innen musikk, litteratur og teater. Og så har du fotballen, da!

Krav for å ta Tysk II som programfag: Bestått Tysk I. Fordi du har Tysk I som fellesfag vil det å ta Tysk II ikke gi deg et gjennomgående programfag.

Andre fremmedspråk som programfag (Vg3-fag) - Programområde språk, samfunnsfag og økonomi
- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Du kan også velge byomfattende tilbud på nivå II eller III som programfag. Da har du undervisning to kvelder i uken på en annen skole. Vanligvis er undervisningen på tirsdager og torsdager. For eksempel kan du ta Fransk III, Spansk III, Tysk III, Italiensk II eller Japansk II. Er du interessert i språk og ønsker eller tenker på å ta det som programfag? Hør om med oss om det er en mulighet.

Krav for å ta ulike fremmedspråk: Bestått underliggende nivå av språket.

Hvis du har annet fremmedspråk nivå I som fellesfag og velger nivå II som programfag vil dette ikke gi deg et gjennomgående programfag.

Hvis du tenker på å ta fremmedspråk nivå III, så spør. Her gjelder egne regler.

Matematikk for realfag, R1 (Vg2-fag) **og R2** (Vg3-fag) – Programområde realfag

- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Ønsker du å være med å utvikle vårt høyteknologiske samfunn? Løse klimakrisen, finne kreftkuren eller kanskje nøye deg med å programmere verdens kuleste spill?

Matematikk for realfag gir deg solid grunnlag for videre studier innen f. eks. fysikk, kjemi, biologi, medisin, teknologi, informatikk eller økonomi. Du vil blant annet lære om vektorer, romfigurer, geometriske steder, bevistyper, sannsynlighet, kombinatorikk, tallfølger, rekker, modellering, derivasjon, integrasjon, differensiallikninger og mange nye funksjoner. Dessuten vil du utvikle dine analytiske, argumenterende og utforskende ferdigheter, og det er slett ikke så dumt!

Krav for å ta matematikk R1: Det er sterkt anbefalt med karakteren 3 i 1T, bestått naturfag og geografi

Matematikk for samfunnsfag, S1 (Vg2-fag) **og S2** (Vg3-fag) - Programområde realfag -eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Ønsker du å bli rustet til å studere fag som økonomi, samfunnsfag eller medisin? Vil du være en som er kritisk til forskningstallene fordi du har et godt faglig grunnlag i statistikk, eller være en som forstår økonomiske modeller som er viktige for bedriften din eller for miljø og samfunn?

Dette er faget for deg som ønsker å utvikle dine analytiske og argumenterende ferdigheter, og som ikke trenger R1 for å komme inn på studier. Samfunnsmatte gir matematisk kompetanse nødvendig for å opprettholde og utvikle et høyteknologisk samfunn og for at du skal kunne bidra på viktige områder som helse, miljø og globalisering.

Temaer i S1 er algebra, funksjoner, sannsynlighet og lineær optimering. Det er en del repetisjon fra 1T slik at du har mulighet til å forbedre ferdighetene dine. I S2 er temaene algebra, funksjoner, statistikk og sannsynlighet. Her vil du i større grad få se hvordan matematikk anvendes innenfor økonomi og forskning.

Krav for å ta matematikk S1: Bestått 1T. Hvis du har 1P er det sterkt anbefalt med minimum karakter 4.

Kjemi 1 (Vg2-fag), **Kjemi 2** (Vg3-fag) – Programområde realfag

- Kjemi 1: eventuelt muntlig-praktisk eksamen. Kjemi 2: eventuelt muntlig-praktisk eller skriftlig eksamen

Er du opptatt av hvordan stoffer er satt sammen og reagerer med hverandre? Liker du å gjøre forsøk og forklare det du ser? Vil du bidra til utviklingen innen bioteknologi, nanoteknologi, ernæring- og helse, medisin, farmasi, miljøfag og kanskje til og med utvikle nye materialer og energikilder?

I kjemi lærer du å sette det du observerer i et forsøk inn i en større sammenheng. Du skal lære å forklare og vurdere resultatene. Du får også innsikt i kjemiens betydning og anvendelser i hverdagsliv og samfunn. I kjemi 1 vil du blant annet lære "kjemispråket" å kjenne, hvordan du kan beregne utbyttet i kjemiske reaksjoner, syrer og baser og litt grunnleggende organisk kjemi. Dette siste videreføres i kjemi 2 sammen med analyser av ulike kjemiske stoffer og blandinger, elektrokjemi og materialkunnskap. Mye av tiden blir brukt til praktiske forsøk i disse temaene.

Krav for å ta kjemi 1: Bestått 1T. Hvis du har 1P er det sterkt anbefalt med minimum karakter 4. I tillegg er det sterkt anbefalt med karakter 3 i naturfag og bestått geografi.

Fysikk 1 (Vg2-fag), **Fysikk 2** (Vg3-fag) – Programområde realfag

- Fysikk 1: eventuelt muntlig-praktisk eksamen. Fysikk 2: eventuelt muntlig-praktisk eller skriftlig eksamen

Fremtiden er nye energikilder og krav til effektiv energibruk. Verden trenger bl.a. ingeniører, politikere og arkitekter som kan fysikk. Det grønne skiftet trenger deg! Eller kanskje du er nysgjerrig på Einstein, kvantefysikk og verdensrommet?

I fysikk lærer du hvordan ting virker og hvorfor naturen oppfører seg som den gjør. Du lærer om bevegelse, vannkraftverk og jordvarme, laserstråler og andre lysfenomen, atombomber, atomkraftverk og LED-lyspærer. Vi skal ha om elektrisk strøm, elektromagnetiske radiobølger, solceller, vindmøller, el-motorer og dynamoer. Du lærer også om Einsteins relativitetsteori og om verdensrommet. Det aller gøyeste i fysikken er når teori og beregninger stemmer overens med observasjoner og praktiske fenomen i naturen, i hverdagen eller i et fysikkforsøk.

Krav for å ta fysikk 1: Det er sterkt anbefalt med karakteren 3 i 1T, 3 i naturfag og bestått geografi

Biologi 1 - Programområde realfag

- Eventuelt muntlig-praktisk eksamen

Syns du det er spennende med det som skjer i cellene våre og hvordan cellene i kroppen vår kommuniserer? Lurer du på hvordan organene i menneskekroppen er bygd opp og fungerer, hvorfor du blir syk og hva som skjer når kroppen gjør deg frisk igjen?

Du lærer å bruke biologiske arbeidsmetoder i felt og på lab. Du får kunnskap om hvordan planter, dyr og mennesker er tilpasset det livet de lever – f.eks fisken lever i vann og har gjeller, mens mennesket kan puste på land fordi de har lunger. Du lærer om hvordan dyr formerer seg i tillegg til formering, vekst og utvikling hos planter. Du får svar på hvordan vann kan transporteres til toppen av et 50m høyt tre. Du lærer mer om innholdet i begrepet biologisk mangfold, og at trusselen mot mangfoldet er en av de store utfordringene menneskene står ovenfor. Biologisk mangfold og økologisk samspill er begge viktige tema i miljødebatten

Krav for å ta biologi 1: Det er sterkt anbefalt med karakteren 3 i naturfag og bestått matematikk og geografi.

Biologi 1 undervises annethvert år fordi det ikke er nok elever som velger faget.
Faget undervises skoleåret 2021-2022. Det er en fordel å ha kjemi som programfag.

Biologi 2 - Programområde realfag

- Eventuelt muntlig-praktisk eller skriftlig eksamen

«Det grønne skiftet» er på dagsorden, og biologi er læren om «det grønne». Du hører stadig at vi må ta vare på artsmangfoldet, at global oppvarming truer miljøet, og at biene forsvinner.

I biologi 2 vil du lære mer om hvorfor biologisk mangfold er så viktig, hvorfor livet ikke bare vil tilpasse seg økte temperaturer, og hvordan selv de tidligste formene for liv klarer det vi fremdeles jobber med å klare: å høste all sin energi fra solen. Du vil lære mer om hvordan DNAet fungerer, og hvordan mennesker kan manipulere dette ene molekylet til å endre hele arter, oppklare forbrytelser eller kurere kreft. Du vil også få innsikt i noen av de etiske problemene ved bioteknologi. Nå som denne teknologien begynner å komme på plass, så husk at det er din generasjon som kommer til å bli stilt overfor disse etiske spørsmålene!

Krav for å ta biologi 2: Det er sterkt anbefalt med karakteren 3 i naturfag og bestått matematikk og geografi.

Biologi 2 undervises annethvert år fordi det ikke er nok elever som velger faget.

Faget undervises skoleåret 2022-2023. Det er en fordel å ha kjemi som programfag

Informasjonsteknologi 1 – Programområde realfag

- eventuelt muntlig eksamen

Er du interessert i data og den digitale samtiden? Vil du lære om Webutvikling og databaser? Lurer du på hva som er inni en PC?

I IT-1 arbeider vi med datamaskinens oppbygning og samfunnsmessige perspektiver ved det å bruke data. Du lærer også å planlegge og å lage nettsider i HTML og CSS. Vi lager og redigerer bilder, lyd, video og animasjoner som vi bruker på nettsidene. Vi skal også lage databaser hvor vi gjennom å organisere ulike elementer i tabeller lager brukervennlige informasjonssystemer

Krav for å ta informasjonsteknologi 1: Bestått 1T, S1 eller R1. Hvis du har 1P er det sterkt anbefalt at du har karakter 4.

INF1 undervises annethvert år fordi det ikke er nok elever som velger faget.

Faget undervises skoleåret 2021-2022

Informasjonsteknologi 2 – Programområde realfag

- eventuelt muntlig eller skriftlig eksamen

Har du lyst til å programmere, lage multimediepresentasjoner og lære om IT-prosjekter? Liker du spill?

Hver gang en datamaskin løser en oppgave på en smart måte, er det ikke datamaskinen som er smart, men programmereren som har laget programmet. Informasjonsteknologi 2 dreier seg om hvordan man kan programmere datamaskiner til å gjøre det man vil. I IT2 lære du å programmere og å forstå kildekode. Du lærer de grunnleggende teknikkene innenfor programmering, slik som bruk av variabler, løkker, arrayer, tester og funksjoner. Vi jobber også med multimedieapplikasjoner med lyd, bilde og video. Du lærer også å forstå hvordan en IT-prosjekt foregår og hvordan planlegging og dokumentasjon gjøres. I

informasjonsteknologi 2-timene er det lov å spille spill på PC'en, betingelsen er at du har laget spillet selv...

Krav for å ta informasjonsteknologi 2: Bestått 1T, S1 eller R1. Hvis du har 1P er det sterkt anbefalt at du har karakter 4. INF2 undervises annethvert år fordi det ikke er nok elever som velger faget. Faget undervises skoleåret 2022-2023

Teaterensemble (Vg2-fag), **Teaterproduksjon 1** (Vg3-fag)– Programområde musikk, dans, drama - eventuelt muntlig-praktisk eksamen i grupper på 6-8 elever

I Teaterensemble er det tre hovedområder: Ensembleutvikling – skuespillerutvikling og forestillingsarbeid.

Ensembleutvikling fokuserer på øvelser som skal til for å skape en god gruppe. Hvordan det å være lyttende, støttende og positiv, trene seg i å gi andre konstruktiv kritikk er med på å gjøre gruppen tryggere og modigere. I skuespillerutvikling gjør vi øvelser som lærer deg hvordan det er å spille en rolle, improviserer og arbeide med små og større visninger. Å være til stede er helt avgjørende for å skape et godt teaterensemble, samarbeid og utvikle deg som skuespiller. Etter hvert lager vi større forestillinger og her er det ekstra viktig at alle er stabilt til stede i faget fordi dere er avhengig av hverandre for å lage gode forestillinger.

Teaterproduksjon er en videreføring av teaterensemblets læring, men med et større fokus på deg som skuespiller og skuespillerteknikk.

Teaterfagene kommer fra et annet studieprogram og vil ikke kunne brukes som et gjennomgående programfag for noen av programområdene Språk, samfunnsfag og økonomi eller Realfag

Krav for å ta Teaterproduksjon: elever som har teaterensemble fra Vg2 vil bli prioritert